

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rationale Vtrivsq[ue] Potestatis Ecclesiasticæ

Talamellus, Thomas

Ticini Regii, 1618

Capvt Sextvm. In quo Auctor sequitur agere de eadem materia nouas adducens rationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61615)

CAPVT SEXTVM.

In quo Auctor sequitur agere de eadem materia nouas adducens rationes.

Per. 3.
dom. 3.
math. 18.
cap. 61.

ps. 44.

D.P. Aug.

Ranciscus noster Recanatensis lib. suorum sermonum quadragesimalium super idem dictum Saluatoris site non audierit dic Ecclesie &c. accipiens illud Isaia, vos autem Sacerdotes Domini vocabimi Dei ministri &c. dicit per hos ministros, & Sacerdotes, non solum intelligendos esse communiter omnes Sacerdotes, sed multo magis Sanctae Ecclesiae Praelatos, ac Sanctos Apostolos: ita etiam exponit, & sentit Thadeus Perusinus eundem locum Isaia, eodem loco, vnde dictum ministerium, nedum intelligi potest in spiritualibus; sed etiam in temporalibus cum dicatur, pro patribus tuis nati sunt tibi filij: constitues eos Principes super omnem terram &c. quam sententiam D.P. Aug. eodem loco exponens, sic declarat; Patres missi sunt Apostoli, pro Apostolis filij nati sunt tibi: constituti sunt Episcopi; hodie enim Episcopi, qui sunt per totum mundum; vnde nati sunt? ipsa Ecclesia patres, illos appellat, ipsa illos genuit, & ipsa illos constituit in sedibus Patrum. Non te ergo putes desertam: quia non vides Petrum, quia non vides Paulum, quia non vides illos, per quos nata es de prole tua, tibi creuit Paternitas &c. Idcirco dic Ecclesie vti matri in omnibus plenam habenti facultatem, vt potest

test manifestè probari per iam dicta, & dicenda, ad mentem etiam Domini Iacobi Valentini exponentis prædictum versiculum Psalmi &c. quia pro patribus, idest loco, & vice Patriarcharum, & Prophetarum nati sunt tibi filij Apostoli Sancti &c. ideo hos constitues Principes super omnem terram; hoc idem dicit Ecclesiæ cōgregate ex gētibus, ne timeas &c. quia habuisti Summos Philosophos, qui in sciētia humana floruerunt, & Reges, & Imperatores, qui armis, & legibus totum orbem subiecerunt: nā pro illis Patribus tuis, idest loco Platonis, Socratis, Aristotelis, & cæterorum Philosophorum, & loco Ciri, Darij, Alexandri, Cæsaris, Pompei, Octauiani, cæterorumque famosorum Regum, & Imperatorū nati sunt tibi filij Sancti Apostoli, & Discipuli &c. hos constitues Principes super omnem terram, etiā secundum temporale dominium, cum positi sint loco prædictorum dominorum temporalium &c. dic ergo Ecclesiæ habenti verum dominium tam spirituale, quam temporale.

D. Iac. Val

Præterea idem Franciscus noster Recanatensis eodem loco vbi supra, idem dominium Ecclesiæ tā spirituale, quam temporale probat alio fortissimo medio desumpto ex primo Machab. Vbi habetur, qualiter Ionathas summus Sacerdos elegit viros, & misit Romam renouare, & statuere amicitiam, & ad spartiatas, & alia loca, vbi electi dixerunt intrantes curiam, Ionathas summus Sacerdos, & gēs Iudæorum miserunt nos, vt renouaremus amicitiam,

Franc. Recanat. cap. 12.

& societatem secundum pristinum. Et dederunt illis, epistolas ad ipsos per loca &c. similiter parum infra, eodem capite legitur forma Epistolæ scriptæ ad Spartiatis. Ionathas summus Sacerdos, & seniores gentis, & Sacerdotes, & reliquus Populus Iudæorum Spartiatis fratribus salutem. Iam pridem misse erant Epistolæ ad Oniam summum Sacerdotem ab Ario, qui regnabat apud vos, quoniam estis Fratres nostri &c. ex quibus omnibus clarè habetur dominiū temporale summi Sacerdotis illius temporis, ergo multo magis tēpore nouæ legis, summus Sacerdos, & Pōtifex huiusmodi temporale dominium habere potest cū illud primum sit figura huius secundi &c. dic ergo Ecclesiæ quæ secundum Diuum Leonē Papā, sicut est pro omni victima vnum sacrificium: ita de omni gente fit vnum regnum &c. ergo huius vnus regni Rector principalis, ne dū spiritualiter, verum etiam, & temporaliter est Summus Pontifex.

D. Leo sup
Ioan. c. 12.
verb. *quoniam*
niatus es ve-
rus agnus
dei.

Th. Bron.
Bonon.
psal. 88.

Dñs Iacob.
Valent.

Præterea idem qui supra Thomas noster Brouinus Bononiensis, vbi supra, dic Ecclesiæ &c. quæ totalem suam potestatem spiritualem, & temporalem habet ab ipso Christo Summo Sacerdote, ac Regū Rege secūdum illud, ipse inuocabit me, Pater meus es tū &c. cui Deus Pater dicit, & ego primogenitum ponam illum excelsum, præ regibus terræ, qui secūdum Dominum Iacobum nostrum Valentinum potestatem aliquam habent in vno regno, vel in vna Prouincia; Christus autem in Cælo, in Terra, & super

per omnes gentes, tanquam primogenitus Dei Patris potestatem habet, & idem dicit vers. intende vocem meam &c. Rex meus & Deus meus, quam potestatem Ecclesie suae dedisse dicitur iuxta illud Saluatoris; quaecunque ligaueris super terram &c. Ideo dicitur excelsus praeregibus terrae &c.

psal. 5.

matt. 19.

Præterea Thadeus noster Ariminensis ubi supra dicit Ecclesiam &c. quae ut Christi sponsa, & summi Regis filia omnem suam facultatem, siue potentiam, tam Spiritualem, quam Temporalem à suo sponso consecuta est: quia secundum D. Patrem Aug. vers. Virga directionis, virga regni tui &c. Rex noster Rectorum Rex, quomodo, & Sacerdos à Sanctificando nos, & Rex à regendo nos dicitur; ergo Ecclesia Christi summi Regis Sponsa Regina dici debet: & duas illas potestates habens, & temporalem maiorem, quam ceteri Reges, & Principes habent potestatem; cum secundum D. Thomam, in subiectos, multa possit facere superior potestas, quae non potest facere inferior potestas: at Ecclesiastica potestas procul dubio est superior: cum eadem sub ordinetur quaecunque alia potestas terrena, quae cum non possit esse maior, nec aequalis potestati Ecclesiasticae erit minor. nam D. Thom. ea dem prima parte, & questione articulo tertio fundamentaliter dicit de mente D. Apostoli: quaecunque à Deo sunt, ordinata sunt; ordo autem maxime videtur in disparitate consistere secundum Diuum P. Aug. ut igitur reperiat in potestatibus id quod dictum

Tha arim.
D P Aug.
sup ps. 44.D. Th. 2. 2.
q. 96. art.
1 ad prim.D. Apo. ad
Rom. 13.
D P. Aug.
19. de Civ.
Dei.

Alb. de
Sax. q.

Phil. text.
48.

Alb. de
Gen. q. 16
Phil. text.
87.

marian.
Pisa.

B. Egid.
Rom. quol.
q. 6. i resp.
ad 2.

dictum est, concedenda est præfata ordinatio &c. etiam; quia secundum Albertum nostrum de Saxonia primi de Generatione fundamentaliter de mente Philos. eodem libro, omnia similia nec agunt, nec patiuntur ad inuicem; ergo necessaria est ista disparitas dictarum potestatum, ut possit ibi esse, actio & passio moralis, pro malorum moderatione. Dic, ergo Ecclesiæ habenti ius principale, & rationem agendi; unde & si omne agens agendo repatiatur, ut docet idem Albertus de Saxonia eodem lib. de mente Philos. ad rem nostram potius intelligitur; agens repati potius passive perfectiua, quam corruptiua: dic ergo Ecclesiæ, quæ habet quorumcunque hominum defectus corripere &c.

Præterea Marianus mancinus noster Pisauriensis lib. suarum Concioum extrauagantium concione de laudibus D. Nicolai Confessoris Tollentinatis Ordini nostri, habita Tolleti Hispaniæ, dum erat Comes Gregorij nostri Elparentis Cardinalis &c. dicit Pontificem Romanum esse primam heroicam personam, non solum totius Ecclesiæ sed etiam totius mundi, qui ad ostendendam suam amplitudinem, ac magnitudinem, necnon primatum secundæ appellationem D. Gregorij magni, appellatur, & nuncupatur seruus seruorum Dei, ad imitationem Saluatoris nostri, qui non venit ministrari: sed ministrare. Sic etiam testatur B. Egidius noster Rom. Pontifex appellatur, siue nuncupatur seruus seruorum Dei: quia, qui voluerit inter vos esse maior, erit vester

ster seruus &c. cum ergo dixit Romanum Pontificem esse primam personam Ecclesiæ, & totius mundi, signum clarum est, ipsum habere ius, ac dominium in toto vniuerso, in quo sunt multi infideles, qui secundum D. Thom. & si actu non sint de Ecclesia, sunt tamen de Ecclesiastica potentia, quæ quidē in duobus fundatur, primo quidem in Christi virtute principaliter, quæ est sufficiens ad salutem totius humani generis; secundo in arbitrij libertate, idē D. Thom. dicit, Iudæos seruos esse Ecclesiæ, quæ potest disponere de eorum rebus, & eadem quæst. dicit, quod humanum regimen deriuatur à Diuino, & ipsum debet imitari: sed Romanus Pontifex diuinum exercet Regimen, iuxta illud *Pasce oues meas*, etiam, & agnos &c. pariter humanum Regimen exercere potest, & debet, ex eo quia humanum regimen (vt dictum est) à diuino deriuatur: hinc merito etiā infideles sunt de potentia Ecclesiæ, cui dictum fuit à Salvatore, quæcunque ligaueris &c. & ab Ecclesia non excluditur Summus Pontifex: immo principaliter includitur, & intelligitur, cum sit caput eiusdē, nam integrum corpus, & perfectum nunquam erit sine capite sibi conueniente, sic ad rem &c.

Præterea D. P. Aug. Vers. Exaltationes, c. vbi loquitur de Gladio verbi Dei, bis acuto, sic dicit, quicquid temporale nobis promissum est, ad vnā partem gladij pertinet, quicquid sempiternum ad alteram partem gladij spectat, habens spem futurarum rerum, habens consolationem præsentis, & parum

infra

. Thom.
3. p. qu. 8.
art. 3. ad
primam
arg.
& 22. qu.
10. art. 10
in cor. art.
art. 11. in
corp. art.

D. 10. 12.

D. P. Aug.
Ps. 149.

infra, dicit, venit ergo Dominus noster ferens gladium bis acutum, promittens æterna, & implens temporalia, ergo sequitur idem quod supra.

Præterea D. Prosper noster Reginensis olim Prior Generalis ordinis nostri, & deinde Episcopus Reginensis dicit, quod in omni natura quæ pluribus est communis, oportet esse vnum fontem, à quo illa cõmunitas oriatur, modo sic dicimus: sed quælibet potestas, tam Spiritualis, quam Temporalis (vt experientia patet) est quædam natura communis pluribus conueniens, vt Episcopis, alijsque Prælati Regibus, alijsque principibus, ergo oportet dari vnum fontem, à quo illa cõmunitas potestatum oriatur, fons autem ille in his inferioribus nõ potest esse: nisi illa summa pontificia auctoritas, cui dictũ est à Christo, quæcunque ligaueris super terram &c. cum ipsa Pontificia Potestas, sit respectu aliarum potestatum sicut substantia respectu cunctorum accidentium, quæ eidem substantiæ subiiciuntur, ac in eadem substantantur &c. Vnde à Saluatore, ad rem dicitur Petro, tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam &c.

Præterea idem S. Prosper eadem quæst. propè finem, dicit de mente Phil. quod scientiæ sunt potentia &c. modo sic; sed Summus Pontifex habet scientiam dominandi temporaliter; ergo dominari licitè potest.

Præterea Ambrosius noster Calepinus celebris auctor in suo vocabulario, littera, p, & Verbo Pontifex,

D. Prosp.
Reg. li. sua
rum quæst.
parisijs d.
spur. super
prol. i. sen.
q. defensib.
interio. cir
ca medium.

simile.

math. 16.

philosoph.
9. met.

tifex, dicit, quod Pōtifex idē est, quod Papa, sacrorū auctor, & magister publicæ Religionis, & de mente Sceuolæ Pontifex dictus est à Possē, & facere; hoc autē stante fundamēto, suū posse, & facere: quia vbi lex nō distinguit (& præcipuē diuina) nec nos distinguere debemus, & qui non potest quod minus est, nec quod maius est; Vnde, cum argumentum à certiori sensu sit fortissimum in iure; quapropter si Papa non posset temporaliter dominari, seu temporali dominio vti, quod minus est, videretur quodam modo non posse vti spirituali dominio, quod maius est; at potest exercere, & de facto exercet sūmū spirituale dominiū: ergo pari rōne, et quodam modo fortius exercere potest temporale dominiū &c. nam accessorium semper sequitur naturā sui principalis, dato ergo quod tēporale dominiū sit, quid accessoriiū, necessariō sequitur naturā principalis domini spiritualis quod Papæ principaliter conuenit, sequitur, consequenter temporale dominiū conuenire similiter eidem Papæ ratione dictæ sequele.

Præterea, Par in parem imperium non habet, nec minor in maiorē: sed Papa habet imperiū super omnes alios Principes, iuxta illud Saluatoris, quęcunque ligaueris &c. in temporalibus etiam: quia vnus actus inducit consuetudinem, sed Summus Pontifex, nedum vna vice, verum etiam quod ad suos infinites (vt ita dicamus) habuit, & exercuit actū dominiādi, & gubernādi spiritualiter, & temporaliter, ergo eodem, & vtroque dominio legitime vti potest.

K

Præte.

Amb. Cal.
ff. de pub.
l. de preio
ff. de sen. l.
qui.

l. i. S. huus
rei ff. de
off. eiusdem
mand. est
verisd.

l. cui C. de
Po. et ff. de
reg. iur. l.
cum prin-
cipalis.

ff. ad treb.
l. ille a quo
S. tempesti-
num, & ff.
de arbit. l.
nam mag.

C. de episc.
audien.

D. Th. 2. 2
q. 83. ar. 6

Philos.
1. Ethico.
& D. P.
Aug.

Præterea D. Thom. dicit, licet cuiq; temporalia desiderare, & consequenter eisdem vti: quamuis nõ principaliter, vt in ipsis finẽ cõstituamus: sed, vt sũt quædam adminicula; quibus ad tendendum in beatitudinem adiuuamur; in quantum per ea vita temporalis sustentatur, & nobis ad actus virtutum organicè deseruiũt, vt dicit Philos. & D. P. Aug. prout refert eodem loco D. Tho. Cum ergo cui libet liceat optare dicta bona tẽporalia sub prædicto fine, vt sine adminicula tendendi in finem beatitudinis, directè summo Pontif. eisdem bonis, ac tẽporali dominio licet vti, vt se, suosq; fideles facilius dirigat in finem beatitudinis, ac tutius à mundi machinationibus se, fidelemq; suum populũ protegat, atq; defendat. Cũ sit caput Ecclesiæ, cuius curam habere debet, vt de corpore suo &c.

Psal. 46.
Psal. 131.

Præterea, regnabit Deus super gentes, Deus sedet super sedem sanctam suã, de qua dicitur etiã, de fructu ventris tui ponã super sedem tuam: at Dauid tẽporaliter sedit super illam sedem, quæ etiam figuratiuè figurabat Christi sedem, & Apostolicã, super quã dicũtur sedere sancti Apostoli: vt dicitur eodẽ Psal. & hlij eorum vsq; in sæculum sedebunt super sedem tuam; ergo Summus Pontifex, non tantũ spiritualiter: sed etiam temporaliter in nomine Domini regnat, & regnabit &c. hinc optime dicebat D. Ioan. Euang fecisti nos Deo nolter Regnum, & Sacerdotes, & regnabimus super terram, ergo &c. idcirco D. Hylarius, rectè appellat Episcopos, Principes populorum.

D. Ioan.
Apo. c. 6

D. Hylar.
sup matt.

Præ-

*Jac. Phil.
Bergom. 19
lib.*

Præterea Iacobus Philippus n̄ Bergomen. in suo
 chronicarum supplemento in principio 9. lib. ubi plu
 ra scitu digna narrat de S. Siluestro Papa, & de Cō
 stantino magno Imper. qui, cum ab eodem D. Silue
 stro per factum lauacrū Sanatus esset à lepra; nedum
 cessit eidem summo Pont. temporale dominium, &
 Imperiale palatium: sed etiam propriam coronā au
 ferēs proprio capiti, posuit super caput eiusdem D.
 Siluestri (vt superius tactum est) & notādum est, vt
 dicit idem Iacobus Philippus eodē loco circa finem
 eiusdem Hist. Iste Imperator à Græcis relatus fuit in
 sanctorum numerū; & festum eiusdem celebrāt die
 21. Martij, dicit in super eodem loco, dictum Impera
 torem pedester per totā urbē Rom. in signū maioris
 humilitatis, maioriq; S. Ecclesię exaltationis, freno
 duxisse suū equū Imper. super quē aqutabat sum
 mus Pont. D. Siluester & c. hinc Dñs Iacobus noster
 Valentinus vers. & exaltabitur sicut vnicornis cor
 num meum, optimè dicit nam sicut vnicornis, non
 habet, nisi vnum cornu, nec patitur secum sociū
 in latibulo; ita tota Ecclesia non habet nisi vnū ca
 put, & vnum Regem, qui est Christus, qui est eleua
 tus, & exaltatus, non solum super omnes homines:
 sed etiam super omnes Angelos & c. & B. Simon no
 ster de Cassia loquens de ortu D. Ioannis Baptistæ
 Domini Præcursoris super Canticum Zachariæ
 vers. erexit cornu salutis & c. dicit Cornua sunt ar
 ma animalium in capitibus orta. Cornu significat
 Regiam potestatem: quoniam in veteri testamēto,

*Indisim
Iacobus
Philippus
Bergom.
lib. 19
c. 19*

*Jacob. Va
lent.*

*Psal. 91.
B. Simon
de Cass. l. 3
c. 1. d. Rel.
Christian.*

K 2 oleum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

1. Reg. ca.
19.

Michael
empo. |
Philos. 1.
Ethic.
D. Tho. 3.
P. q. 3. ar.
2. in corp.
Genes. 22.
c.

Pf. 131.
Matt. c. 22

sequitur
Iacobus
7. al.

oleum quo ungebantur Reges ferebatur in cornu : iuxta quod dictum est Samueli, cum reprobatus esset Saul imple cornu tuum oleo &c. proinde cornu erectum in domo David est regia Christi potestas, qui secundum carnem de lumbis dauid scriptura tradente, geneologia diligenter inspecta, vt Matthæus & Lucas commemorant, mundo natus, apparuit, erecta est Christi Potestas : quoniam depressa erat omnis Iudæorum potestas, hinc ad rem etiam Michael noster emporiensis in sermone Dominice Palmarum de mente Philos. dicit, laudem esse sermonem elucidantem magnitudinem virtutis, & sic laudat Christum vniuersorum Regem, etiam ad rem D. Thom. dicit sic, Christus dicitur filius specialiter duorum antiquorum patrum, videlicet, Abrahæ, & David quia specialiter ad hos facta est promissio. In semine tuo benedicentur omnes gentes, & Psal. de fructu ventris tui ponam super sedem tuam &c. vnde, & Populus Iudæorum, vt Regem honorificè suscipientes dixerunt, Benedictus qui venit &c. secunda ratio : quia Christus futurus erat Rex, Profeta, & Sacerdos &c. quo circa non solummodo Christus : sed etiam cornu idest Imperium, & Honor, & potestas Sacerdotalis Ecclesiæ est exaltata : sicut vnicornis (vt dicebamus) nam sicut tota Ecclesia toto orbe diffusa, est vna : ita habet vnum caput, & vnum Summum Sacerdotem, qui est eleuatus, & exaltatus, cui omnes Christiani, & omnes Reges, & Principes terræ colla subiiciunt, & non solummodo, Summo Pontifici : sed etiam toti

Ec-

Ecclesiæ deferunt honorem, inquit idem Dominus Iacobus, qui supra, & hoc merito, cum Ecclesia sit mater, nostra, quæ natura genitum gignit per gratiam (vt est Glos.) & sequitur dictus Dominus Iacobus Valent. eodem Psal. vers. adhuc multiplicabuntur &c. mentionem præcisè facit de Magno Constantino Imperatore, diuersimodè Ecclesiam exaltante &c. ergo Ecclesia, siue caput eius rectè etiã temporaliter dominari potest &c.

Glos. tica
de Priuil.
c. cum de
diuersis in
6.
Iacob. V. ab

CAPVT SEPTIMVM.

In quo Auct̃or sequit̃r agere de eadem materia nouas adducens rationes.

Dominus Alexius noster Stradella Genuensis in sua lectura manuscripta super 4. sēt. de mēte D. P. Aug. ad fratres suos Eremitas, vbi dicit Præsules oliuæ comparātur per triplicem olei virtutem. nam oleum primo illuminat, secundo pascit, tertio fessa membra fouet, quas virtutes, olei docet etiam D. Gregorius: sic, & Præsules illuminare debent verbo, pascere exemplo, & fouere egentes temporali beneficio, quod tertium agere certè non possent sine vſu, & temporali dominio. Sequitur iste Doctor confirmando dictum suum, auctoritate Diui Ambrosij, vbi dicit sic formaliter; latitudo Romani Imperij fuit præfagium, & figura Imperij Christi, & Ecclesiæ, &c. ita etiam

Alexius
Stradella
in 4. sēt.
d. 19. ar. 2.
D. P. Aug.
gust. ad
Fratres
Erem. ser.
40.
D. Greg.
lib. 4. c. 5.
in 1. Reg.
c. 10.

D. Amb. l.
2. de Vrc.
Gent. c. 6.